משנה · אחרונים · תוספות רבי עקיבא איגר · סדר קדשים

תוספות רבי עקיבא איגר
על משנה תמורה

רבי עקיבא איגר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה תמורה

רבי עקיבא איגר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספות-רבי-עקיבא-איגר-על-משנה-תמורה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 202611200317-v39 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה ב 4
משנה ה 4
פרק ג 4
משנה א 4
משנה ג 4
פרק ד 5
משנה א 5
פרק ה 5
משנה ב 5
משנה ג 5
משנה ד 5
פרק ו 5
משנה א 5
משנה ג 6
פרק ז 6
משנה ד 6
משנה ה 6
משנה ו 6

פרק א

משנה ב

[אות א] **ברע"ב ד"ה מה הוא מיוחד. דכתיב הוא.** ובמאור (פ"ד דחולין) כתב לפרש דמה הוא היינו המעשר יחיד כדאמר רבה יצאו שנים בעשירי וקראן עשירי עשר ואחד עשר מעורבין אף תמורה ביחיד:

משנה ה

[אות ב] **תי"ט ד"ה אין מי חטאת. ונפלאתי הפלא ופלא.** כך הקשה המהרש"א בסוטה שם:

פרק ג

משנה א

[אות ג] **במשנה ועל ולד ולד תמורה.** קשה לי למ"ש רש"י (דף כ' ע"ב) דולד תמורה הוי בכלל ולד שני. דתמורה קרי ולד הואיל ומכח אחר אתי. א"כ אמאי נקט ועל ולד ולד תמורה הא בולד תמורה עצמו לא קרב דהוי בכלל ולד ולד. וצ"ע:

[אות ד] **ברע"ב ד"ה ולד שלמים. מדרבנן משום גזירה.** והולד תודה מודה ר"א דקרב כדאיתא בסוגיין. ופירש"י דתודה לא שכיח כ"כ ומש"ה ל"ג. ומה"ט ניחא דר"ש ס"ל דולד ולדה לכ"ע לא יקרבו מ"מ בתודה י"ל דיקרבו וכסתמא דמתני' דבסמוך דלא מצינו דפליג עלה. ואולם מדברי הרמב"ם (רפ"ד דתמורה ה"ב) מבואר דס"ל דגם בתודה ולד ולדה לא יקרבו. ולא ידעתי מנין לנו זה דולד ולדה לר"ש חמור מולד ראשון לר"א. וצ"ע. ואף אם נימא דבולד ולד מטעם דניכרת מתוך מעשיו דלגדל בעי חיישינן אף בלא שכיח. ויש סעד לזה דתמורה ג"כ לא שכיח דעבר בלאו (ומשמע באמת דלר"א ולד תמורה קרב מדנקט במתני' ר"א ולד שלמים לא יקרב שלמים ושייר ולד תמורה). וכיון דס"ל לר"ש דולד ולד תמורה לא יקרבו מוכח דגם דלא שכיח חיישינן בולד ולד כיון דניכר מחשבתו דלגדל עדרים בא ומתני' דבסמוך באמת כת"ק דס"ל לחכמים גם ולד ולד יקרבו ולא חמיר מולד עצמו. ואולם לפ"ז קשה דאמאי פסק הרמב"ם כר"ש הא הוי מחלוקת ואח"כ סתם דבמתני' דבסמוך סתם כת"ק. וצ"ע:

משנה ג

[אות ה] **במשנה תמורת אשם ולד תמורתה.** והא דלא אמרי' דולד תמותר אשם יקרב אשם כמו בולד תמורת עולה במתני' ב'. י"ל דמיירי שהקריב האשם הראשון וא"א להביא ב' אשמות. גם אף אם נאבד ולא קרב האשם הראשון מ"מ כיון דלכפרה אתי אינו מתכפר

בדבר עבירה. שבא מכח תמורה דעבר על לאו דלא יחליפנו כדאיתא בסוגיא (כ"כ ועי' תוס' ד"כ ע"ב ד"ה אבל לפני כפרה):

פרק ד

משנה א

[אות ו] **במשנה ולד חטאת**. מתני' זו שנויה עוד (רפ"ג) דמעילה:

פרק ה

משנה ב

[אות ז] **תוי"ט ד"ה ילדה שני**. **מציעתא נמי בבהמת חולין**. דהרי סיפא דבחולין איירי ואפ"ה אתפיס בזבחי שלמים (תוס'):

[אות ח] **ברע"ב ד"ה אין קדושה**. **דולדות קדשים**. דמש"ה אין קדושה חלה עליהן אף אם הקדושה מכח האם (דהא סתם אין קדושה קאמר. רש"י):

משנה ג

[אות ט] **ברע"ב ד"ה נמלך**. **חוץ ממקדישו**. בנדרים (דף פ"ז ע"א) איתא רק חוץ ממגדף וע"ז ומקדש ומגרש. אבל מקדישו ליתא התם. ועיין בש"ך ח"מ (סימן רנ"ה סק"ה) תמה דמסוגיא דבב"ק (דע"ג ע"ב) מוכח להדיא דאף במקדישו תכ"ד כ"ד. דפרכינן התם מדרבי יוסי דסבר תכ"ד כ"ד לענין עדות ממתני' דהכא דסבר ר"י הר"ז תמורת עולה ומשני' התם דתרי כדי דיבור הוי עיי"ש. הרי מוכח דאין לחלק בין עדות להקדש לענין תכ"ד ע"ש. ועיין בפ"י בב"ק:

משנה ד

[אות י] **במשנה הרי זו תמורת עולה**. ע' בתי"ט (פ"ז מ"ו) דדמאי:

פרק ו

משנה א

[אות יא] **במשנה והכלאים**. וקשה לי אמאי לא חשיב הנדמה דג"כ פסול להקרבה והוי יותר רבותא מכלאים עיין בב"ק (דף ע"ז) ובכורות (ד' י"ב) וצ"ע. עיין תוס' בכורות (דף נ"ז ע"א ד"ה חוץ) שהקשו כן על מתני' דהתם. וע' מה שתירצו בזה. (והובא בתי"ט בכורות פ"ט מ"ד):

משנה ג

[אות יב] **תוס' חדשים ד"ה לכאורה י"ל. רק מדרבנן בע"ח חשיבי**. נפלאתי על כבודו הגדולה דלמאי צריך לזה דקאי אמתניתין דלעיל דריש פרקי' הא בלא"ה בהך מתני' עצמו י"ל כן כיון דהמחיר כלב מעורב עם ט' האחרים שהם מחיר טלה מה"ת בטלים ברוב ורק משום בע"ח לא בטל והוי דרבנן. וא"כ זה מספיק גם על הרמב"ם:

פרק ז

משנה ד

[אות יג] **במשנה ר"ש אומר**. פליג ג"כ על בב"ח דר"ש ס' בב"ח מותר בהנאה כדאי' בחולין (ד' קט"ז) אלא לא נחית לפלוגי רק בחולין שנ"ב. כ"כ תוספות נדה (דף מ"א ע"א ד"ה קסבר כו') וכתבו שם עוד בחד תירוצא דר"ש פליג גם בקדשים שהפילו כיון דקסבר ולדות קדשים בהוייתן הן קדושים לא חלה קדושה על הנפלים ומותרים בהנאה כמו בילדה טומטום ואנדרוגינוס לרשב"ג לעיל (פ"ה מ"ב) עיי"ש:

[אות יד] **תוי"ט ד"ה וכן חיה. והוא מלתא בלא טעמא**. בחולין (דפ"ה ע"ב) כתבו תוס' הטעם דגזרי' חיה אטו בהמה ואע"ג דבבהמה גופה לא הוי בשריפה אלא גזירה אטו קדשים שיצאו לחוץ ובחי' ליכא למטעי אטו קדשים לא הוי גזירה לגזירה כיון דאסירא מיהא דאורייתא הוי כולה חדא גזירה עיי"ש:

משנה ה

[אות טו] **במשנה ואת שדרכו לקבר יקבר**. קאי על ערלה וכ"כ אבל בתרומ' טמאה הדין דיעשה זילוף. תוס' פסחים:

[אות טז] **ברע"ב ד"ה ותרומה טמאה. שלך תהא להסיקה**. קשה לי האיך נלמוד מזה דבשריפה הא לך. אתי' דמותר בהנאה ומנ"ל דבשריפה. ובסוגי' שבת (דכ"ה) איתא כשם שמצוה לשרוף את הקדשים כך מצוה לשרוף תרומה טמאה. ובתוס' שם דמשום דדמי לקודש ומדרבנן. או דמדאורייתא דמקרי קודש. וצ"ע:

משנה ו

[אות יז] **ברע"ב ד"ה כל הנשרפים. דלמא חפר איניש**. לא ידעתי למאי צריך לזה הא בפשוטו הטעם דלא יקברו דהא צריך לקיים מצות שריפה וצ"ע: